

Геноцид українців 1932-1933 за матеріалами досудових розслідувань. Видання друге

У другому виданні наукового збірника друкуються укази, розпорядження Президентів України та закони України щодо вшанування пам'яті українців, знищених в роки Голодомору-геноциду, та засудження і заборони комуністичного тоталітарного режиму.

Основу джерельної бази видання формує вибірка з матеріалів архівної кримінальної справи № 475 (судовий № 1-33/2010), яка складається із 331 тому та зберігається в архіві Київського апеляційного суду. До наукового збірника також увійшли окремі матеріали кримінального провадження № 2201900000000309 та деякі інші документи.

Видання розраховане на науковців, слідчих, криміналістів, судових експертів, викладачів, учителів, студентів та всіх, хто цікавиться історією України ХХ ст.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ
ІНСТИТУТ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОЛОДОМОРУ
СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ГЕНОЦИД УКРАЇНЦІВ 1932–1933

за матеріалами
досудових розслідувань

Упорядники:

О. Петришин, М. Герасименко, О. Стасюк

Видання 2-ге, доповнене

Київ – Харків
«Право»
2022

Упорядники:

Олександр Петришин, доктор юридичних наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії правових наук України, президент НАПрН України;

Микола Герасименко, заслужений юрист України, генерал-лейтенант Служби безпеки України, заступник голови СБУ, керівник оперативно-слідчої групи в кримінальній справі № 475 (2009 р.);

Олеся Стасюк, доктор історичних наук, заслужений працівник культури України, голова Національної асоціації дослідників Голодомору-геноциду українців.

Рецензенти:

Валерій Шепітько, доктор юридичних наук, проф., заслужений діяч науки і техніки України, академік Національної академії правових наук України, президент Міжнародного конгресу криміналістів;

Володимир Василенко, доктор юридичних наук, проф., заслужений юрист України, Надзвичайний і Повноважний Посол України, представник України в Раді ООН із прав людини (2006–2010 рр.);

Петро Чернега, доктор історичних наук, професор, почесний краєзнавець України

Затверджено до друку:

протоколом № 4-17/2-Б бюро секції права національної безпеки та військового права Національної академії правових наук України від 28.10.2022 р.; постановою № 8 засідання Вченої ради Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені В. В. Сташиса

Національної академії правових наук України від 26.10.2022 р.;

протоколом № 9/10 Національної асоціації дослідників

Голодомору-геноциду українців від 28.10.2022 р.;

протоколом № 6 Міжнародної асоціації дослідників Голодомору-геноциду від 25.10.2022 р.

Г34

Геноцид українців 1932–1933 за матеріалами досудових розслідувань / упоряд.: О. Петришин, М. Герасименко, О. Стасюк ; Нац. акад. прав. наук України [та ін.] ; вступ. слово: О. Петришин. – Вид. 2-ге, допов. – Київ : Харків : Право, 2022. – 664 с.

ISBN 978-966-998-438-8

У другому виданні наукового збірника друкуються укази, розпорядження Президентів України та закони України щодо вшанування пам'яті українців, знищених в роки Голодомору-геноциду, та засудження і заборони комуністичного тоталітарного режиму. Основу джерельної бази видання формує вибірка з матеріалів архівної кримінальної справи № 475 (судовий № 1-33/2010), яка складається із 331 тому та зберігається в архіві Київського апеляційного суду.

До наукового збірника також увійшли окремі матеріали кримінального провадження № 2201900000000309 та деякі інші документи.

Видання розраховане на науковців, слідчих, криміналістів, судових експертів, викладачів, учителів, студентів та всіх, хто цікавиться історією України XX ст.

УДК 94(477)“1932/1933”:341.485:141.32(08)

© Петришин О., Герасименко М., Стасюк О., упорядкування, 2021

© Національна академія правових наук України та ін., 2021

© Петришин О., Герасименко М., Стасюк О., доповнення, 2022

ЗМІСТ

Вступне слово3

Укази, розпорядження Президентів України, закони України5

Указ Президента України «Про заходи у зв’язку з 60-ми роковинами голодомору в Україні» від 19.02.1993 р. № 38/935

Указ Президента України «Про встановлення Дня пам’яті жертв голодоморів та політичних репресій» від 26.11.1998 р. № 1310/986

Указ Президента України «Про заходи у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні» від 20.03.2002 р. № 275/20026

Розпорядження Президента України «Про додаткові заходи у зв’язку з 70-ми роковинами голодомору в Україні» від 06.12.2002 р. № 393/2002-рп.....8

Указ Президента України «Про вшанування жертв та постраждалих від голодоморів в Україні» від 04.11.2005 р. № 1544/20059

Указ Президента України «Про заходи у зв’язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні» від 28.03.2007 р. № 250/200711

Указ Президента України «Про заходи у зв’язку з Днем пам’яті жертв голодоморів» від 25.09.2008 р. № 856/200814

Указ Президента України «Про розсекречення, оприлюднення та вивчення архівних документів, пов’язаних з українським визвольним рухом, політичними репресіями та голодоморами в Україні» від 23.01.2009 р. № 37/200916

Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо вшанування пам’яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні» від 12.06.2009 р. № 432/200918

Указ Президента України «Про заходи у зв'язку з 80-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні» від 19.08.2013 р. № 430/2013	20
Указ Президента України «Про заходи у зв'язку з Днем пам'яті жертв голодоморів» від 13.11.2015 р. № 635/2015	22
Указ Президента України «Про заходи у зв'язку з 85-ми роковинами Голодомору 1932–1933 років в Україні – геноциду Українського народу» від 26.11.2016 р. № 523/2016	24
Кримінальний кодекс України. Стаття 442. Геноцид	27
Закон України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років» від 17.04.1991 р. № 962-ХІІ	28
Закон України «Про Голодомор 1932–1933 років в Україні» від 28.11.2006 р. № 376-V.....	50
Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» від 09.04.2015 р. № 317-VІІІ	53
Кримінальна справа № 475	73
Звернення учасників Круглого столу «Голодомор 1932–1933 років в Україні як злочин геноциду» від 31.01.2008 р.	73
Лист СБУ до ГПУ від 28.01.2009 р. № 6/420	75
Лист ГПУ до СБУ від 21.05.2009 р. № 06/2-12621-09	77
Постанова про порушення кримінальної справи і прийняття її до свого провадження від 22.05.2009 р.	78
Вказівки ГПУ від 07.09.2009 р. № 04/4/1-6156-08	81

Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 09.12.1948 р. (англ. мовою)	83
Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 09.12.1948 р. (рос. мовою)	87
Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р.	92
Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26.11.1968 р. (англ. мовою)	109
Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26.11.1968 р. (рос. мовою)	112
Європейська конвенція про незастосування строків давності до злочинів проти людяності та воєнних злочинів від 25.01.1974 р.	116
Закон України «Про ратифікацію Європейської конвенції про незастосування строків давності до злочинів проти людяності та воєнних злочинів» від 06.03.2008 р. № 130-VI	120
Резолюція Європейського Парламенту щодо відзначення Голодомору – штучного голоду в Україні 1932–1933 років від 23.10.2008 р.	120
Висновок юристів Харківської обласної державної адміністрації щодо кримінальної відповідальності за геноцид від 08.11.2007 р. № 01-30/6581	122
Висновок кафедри кримінального права і кримінології Львівського національного університету імені Івана Франка від 23.04.2009 р. № 06/2-45	131
Висновок кафедри міжнародного права і спеціальних правових наук Національного університету «Києво-Могилянська академія» від 15.05.2009 р.	136

Висновок Національної комісії із зміцнення демократії та утворення верховенства права від 16.05.2008 р. щодо правового визначення Голодомору 1932–1933 років в Україні як геноциду українського народу по відношенню до визначення, сформульованого у Конвенції ООН про запобігання злочину геноциду та покарання за нього 1948 року ...	140
Лист Інституту соціальної та політичної психології Академії педагогічних наук України від 30.11.2009 р. № 02-15/409.....	155
Висновок Інституту соціальної та політичної психології Академії педагогічних наук України про психічний стан людей, спричинений тривалим голодуванням і позбавленням можливості харчуватися в період 1932–1933 років	156
Висновок № 10588 судово-психологічної експертизи від 17.12.2009 р.	175
Висновок Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України від 25.12.2009 р. № 133/668	184
Виступ народного депутата України, члена Парламентської Асамблеї Ради Європи Григорія Омельченка на засіданні Комітету з політичних питань і Комітету з юридичних питань і прав людини ПАРЕ 10–11 вересня 2009 р. в Парижі	187
Постанова про прийняття кримінальної справи до свого провадження від 25.12.2009 р.	195
Постанова про порушення кримінальної справи, об'єднання та прийняття її до свого провадження від 25.12.2009 р.	196
Постанова про направлення кримінальної справи до суду від 29.12.2009 р.	201

Лист СБУ до ГПУ від 30.12.2009 р. № 6/8955	232
Лист СБУ до Апеляційного суду м. Києва від 31.12.2009 р. № 6/8956	233
Постанова Апеляційного суду міста Києва від 13.01.2010 р.	234
Кримінальне провадження № 22019000000000309 від 21.10.2019 р.	282
Рішення Міжнародної науково-практичної конференції «Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації» (м. Київ, 04.10.2016 р.)	282
Лист Національного музею Голодомору-геноциду до СБУ від 08.10.2019 р. № 520	284
Лист СБУ до Національного музею Голодомору-геноциду від 22.10.2019 р. № 6/7758	285
Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань.....	286
Витяг з протоколу допиту свідка О. Стасюк від 21.07.2021 р.	287
Витяг з протоколу допиту свідка Т. Пшеничного від 22.06.2020 р.	288
Витяг з протоколу допиту свідка М. Онищенка від 18.06.2020 р.	291
Витяг з протоколу допиту свідка А. Натокі від 11.06.2020 р.	293
Витяг з протоколу допиту свідка В. Аннусової від 16.06.2020 р.	295
Витяг з протоколу допиту свідка С. Рижикової 17.04.2020 р.	298
Витяг з протоколу допиту свідка Д. Білого від 10.02.2021 р.	301
Витяг з протоколу допиту свідка П. Розуменка від 05.12.2020 р.	304
Витяг з протоколу допиту свідка М. Герасименка від 15.12.2020 р. ...	306

- Постанова політбюро ЦК ВКП(б) про репресії до селян
Дніпропетровської області у зв'язку з невиконанням
хлібозаготівель від 01.01.1933 р.311
- Директива РНК СРСР і ЦК ВКП(б) про попередження
масових виїздів голодуючих селян за продуктами
від 22.01.1933 р.312
- Акт про виконання вироку колегії ОДПУ щодо жителів
Харківської області Я. І. Сокирка, І. С. Чуба і Ф. Я. Яська
від 01.02.1933 р.313
- Повідомлення голови ДПУ УСРР В. А. Балицького
заступнику голови ОДПУ СРСР Г. Г. Ягоді
про вказівки начальника облвідділів ДПУ з питання
про продовольчі труднощі від 22.03.1933 р.314
- Протокол огляду документів від 21.12.2020 р. з додатками315
- Доповідна записка «Голод і українське питання»
Консула Італії в Харкові С. Граденіго
до Міністерства закордонних справ Італії
від 31.05.1933 р. № 474/106325
- Доповідна записка експерта з сільського господарства
при Посольстві Німеччини в СРСР Отто Шиллера,
надіслана до імперського міністерства продовольства
та сільського господарства від 18.09.1933 р.330
- «Кубанська операція 1932–1933 рр.» в освітленні росіянина,
колишнього співробітника органу НКВД (уривок з книги
Соловей Д. «Голгота України». Вінніпег:
Український голос, 1953)340
- Трепачко М. Історія сім'ї козаків
(журнал «Родная Кубань». 2002. № 3. С. 106–107)347
- Трепачко М. Трагедія станиці Полтавської
(журнал «Родная Кубань». 2002. № 3. С. 108–109)350

Прокламація Президента Сполучених Штатів Америки Р. Рейгана від 30.10.1984 р.	352
Прокламація мера міста Чикаго Р. Емануеля від 02.04.2018 р.	354
Прокламація губернатора штату Род-Айленд і плантацій Провіденса Дж. М. Раймондо від 26.11.2018 р.	356
Комісія США з питань Голодомору в Україні: історія та результати	359
Комісія США з питань Голодомору в Україні	362
Прокламація губернатора штату Вісконсин С. Вокера	364
Спільна резолюція Сенату та Генеральної Асамблеї штату Нью-Джерсі	366
Прокламація губернатора штату Массачусетс Й. В. Чарльза Д. Бейкера від 01.03.2018 р.	368
Прокламація губернатора штату Міссурі Е. Грітенса від 03.04.2018 р.	370
Резолюція губернатора штату Огайо Дж. Касіча від 27.06.2018 р.	372
Прокламація мера міста Сент Пол М. Картера від 28.10.2018 р.	374
Прокламація губернатора штату Міннесота М. Дейтона від 12.10.2018 р.	376
Прокламація губернатора штату Північна Дакота Д. Бургума	378
Прокламація губернатора штату Алабама К. Айві від 15.11.2018 р.	380
Декларація губернатора штату Юта Г. Р. Герберта	382
Офіційна заява губернатора штату Коннектикут Д. П. Меллоя	384

Прокламація мера міста Маямі Ф. Суарес від 20.09.2018 р.	386
Прокламація мера міста Медоус Плейс Ч. Джессапа IV від 21.08.2020 р.	388
Прокламація мера міста Шугар Ленд Дж. Р. Ціммермана від 07.11.2020 р.	390
Лист Постійного представника України при ООН В. Кучинського на ім'я Генерального секретаря від 07.11.2003 р.	392
Спільна заява з нагоди сімдесятої річниці Голодомору – Великого голоду 1932–1933 років в Україні від 07.11.2003 р.	394
Заява Світового конгресу українців на підтримку вшанування пам'яті жертв Великого голоду 1932–33 в Україні від 10.11.2003 р.	395
Постанова про призначення комплексної судової історико-лінгвістичної експертизи від 10.06.2020 р.	398
Висновок комплексної судової історико-лінгвістичної експертизи від 10.11.2020 р. № 307/379	401
Постанова про призначення судової історико-джерелознавчої експертизи від 21.04.2020 р.	409
Висновок судової історико-джерелознавчої експертизи від 03.09.2020 р. № 302/207-1	412
Постанова про призначення комплексної судової статистично-криміналістичної експертизи від 27.11.2019 р.	438
Висновок комплексної судової статистично-криміналістичної експертизи від 03.12.2020 р. № 957	441
Постанова про призначення комплексної судової історико-криміналістичної експертизи від 04.12.2019 р.	481

Висновок комплексної судової історико-криміналістичної експертизи від 10.12.2020 р. № 979	484
Л. Лук'яненко. Шановний читачу! (передмова до книги «Пам'ять народу: геноцид в Україні голодом 1932–1933 років». Свідчення. Книга перша. Київ: ВД «Калита», 2009)	620
Подальша ескалація агресії Російської Федерації проти України (Резолюція 2463 (2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи від 13.10.2022 р.)	624
Післямова	634
Показчик імен	636
Список скорочень	647
Зміст	652

Книги, які можуть вас зацікавити

Конституція України.
Науково-практичний
коментар

Воєнний стан в Україні.
Актуальні роз'яснення,
гарантії дотримання
законності, заборони і
обмеження,
нормативне
забезпечення

Національна гвардія
України. Історія,
сучасний стан, основні
нормативні акти,
коментарі і роз'яснення

Збройні сили України.
Історія, сучасний стан,
основні нормативні
акти, коментарі і
роз'яснення

Міжнародне право
охорони культурних
цінностей та його
імплементація у
внутрішньому праві
України

Закон України "Про
Бюро економічної
безпеки України".
Науково-практичний
коментар

Перейти до галузі права
Кримінальне право та процес

[Перейти на сайт →](#)